

Debreceni Egyetem

**Irodalom-, Kultúra- és
Nyelvtudományok Doktori Iskola
Minősegbiztosítási terv**

Debrecen, 2025

A két tudományágban működő Irodalom-, Kultúra- és Nyelvtudományok Doktori Iskola tudományágankénti két szekciójának (az Irodalom- és Kultúratudományok Szekciónak és a Nyelvtudományok Szekciónak) saját minőségbiztosítási elvei és rendszerei az alábbiak.

Irodalom-, Kultúra- és Nyelvtudományok Doktori Iskola
Irodalom- és Kultúratudományok Szekció
Minőségbiztosítási terv

Tartalom

A Szekció küldetése – 4.

A minőségbiztosítás intézményi feltételei és mechanizmusai – 4.

1. Egyetemi keretrendszerek – 4.

2. Doktori iskolák és szekciók – 4–6.

Az Irodalom- és Kultúratudományok Szekció saját minőségbiztosítási elvei és rendszerei – 6–9.

Mellékletek – 10–13.

A Szekció küldetése

A Szekció legfőbb küldetése az, hogy az irodalom- és kultúratudományok iránt érdeklődő hallgatókat felkészítse önálló tudományos kutatómunka végzésére, és olyan képzési programot és sokoldalú szakmai segítséget kínáljon nekik, amely nemcsak azt teszi lehetővé számukra, hogy sikeresen teljesítsék a PhD-fokozat megszerzésének követelményeit, hanem azt is, hogy önálló és kritikus gondolkodásra, nyelvi és vizuális szövegek értelmezésére és elemzésére képes értelmiségiekké váljanak. A Szekció a doktori képzés kialakítása, valamint a hallgatók szakmai munkájának irányítása során arra törekszik, hogy az MKKR (Magyar Képzési Keretrendszer) 8. szintjének leírásában felsorolt tudásokat, képességeket és attitűdöket sajátíttassa el a hallgatókkal (az MKKR. 8. szintjének leírását lásd az 1. mellékletben). A fokozatot szerzett doktorok a képzés eredményeként alkalmassá válnak önálló kutatások folytatására, tudományos karrier építésére, oktatási feladatok ellátására, innovatív gondolkodásra, vezetői funkciók betöltésére. Ennek a feladatnak része emellett az is, hogy a Szekció segítse a hallgatók intézményi és tudományos szocializációját. A Szekció ekként – a nemzetközi színvonalú kutatás humán feltételeinek megteremtése, a tehetséggondozás és az innováció ösztönzése révén – hozzájárul nemcsak az Észak-Alföld régió, de a határon túli magyarok területének fejlődéséhez is.

A minőségbiztosítás intézményi feltételei és mechanizmusai

1. *Egyetemi keretrendszerek.* A Debreceni Egyetem (DE) minőségbiztosítási rendszere szervezeti önértékelésen alapul, amely a minőségbiztosítási rendszer kialakításakor és annak működtetése során a következőket veszi figyelembe: a mindenkor érvényes Nemzeti Felsőoktatási Törvény előírásait; a MAB Testülete 2019/6/VIII/1.sz. határozatával elfogadott szempontrendszert; a minőségbiztosítási rendszerre vonatkozó nemzetközi ajánlásokat, különös tekintettel a felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjeire, a 2015-ben elfogadott bergeni dokumentumra: „Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area” (ESG). Az Egyetem vezetése elkötelezett a minőségbiztosítási rendszer működtetése és fejlesztése mellett, és aktív szerepet vállal mindkettőben; a cél annak biztosítása, hogy az Egyetem magas színvonalú és továbbfejleszthető, a hazai és nemzetközi munkaerőpiacon hasznosítható ismereteket közvetítsen hallgatóinak. Az Egyetem minőségbiztosítási rendszere – az Alapító Okiratban meghatározott feladatok figyelembevételével – az Egyetem egészére kiterjedő tevékenység, amely a minőségpolitikában kinyilvánított célok megvalósítását szolgálja, és amelynek középpontjában a közvetlen és közvetett partnerek igényeinek kielégítése áll, különös tekintettel a hallgatók teljes körére (attól függetlenül, hogy milyen finanszírozási és képzési formában tanulnak), a munkaadókra, a kutatások és egyéb szolgáltatások megrendelőire, a nemzetközi és hazai szakmai és tudományos közösségekre. A minőségbiztosítási rendszer dokumentációs rendszerét a minőségbiztosítási rektori biztos készíti el, a Szenátus Minőségfejlesztési Bizottsága véleményezi, és a Szenátus fogadja el. Az egyetemi minőségbiztosítási rektori biztos feladata a doktori iskolák minőségbiztosítási rendszerének fejlesztése, illetve annak biztosítása, hogy rendszerük a MAB útmutatónak megfelelően működjön.

2. *Doktori iskolák és szekciók.* A doktori iskolák és szekciók a Debreceni Egyetemen egységes minőségbiztosítási rendszert működtetnek, összhangban azokkal az alapelvekkel, melyekre a rendszer épül. A minőségbiztosítási rendszer működésének felügyelete az iskola/szekció

vezetőjének kötelessége. A szekció minőségügyi vezetőjét (MICS vezető) a Szekció Tanácsa (SzT) választja, és a szekció vezetője bízza meg. Valamennyi doktori iskola és szekció elküldi minőségbiztosítási rendszerének leírását az intézmény minőségbiztosítási rektori biztosához, aki időről időre – évente legalább egyszer – meghívja a doktori iskolák és szekciók MICS vezetőit, hogy az ún. kibővített Minőségfejlesztési Bizottság ülésén áttekinthessék a legjobb gyakorlatokat és ezek alapján fejleszthessék a doktori iskolák és szekciók minőségbiztosítási rendszerét. A minőségbiztosítási dokumentumokat a szekció MICS vezetője készíti elő, a szekció vezetője véleményezi, és a SzT hagyja jóvá. A doktori iskoláknak és szekcióknak minőségbiztosítási rendszerük fejlesztésekor figyelembe kell venniük az érdekelt felek véleményét, ezért minden iskola és szekció rendszeresen elvégzi a doktoranduszok elégedettségének mérését, valamint az oktatók hallgatók általi véleményezését. Ennek lebonyolításához a DE mintakérdőívet biztosít, amelyet a szekció az EvaSys szoftver támogatásával és a minőségbiztosítási rektori biztos, valamint munkatársa segítségével használhat.

A DE EDHT meghatározza a doktori iskolák minőségbiztosítási rendszereinek működtetésével kapcsolatos szempontjait; minden év első ülésén meghatározza a minőségcélokat, és minden év utolsó ülésén értékeli a doktori iskolák és szekciók eredményeit. A DE EDHT az általa meghatározott minőségcélokat és kötelező indikátorokat eljuttatja a doktori iskoláknak és szekcióknak. A SzT ezek figyelembevételével határozza meg a Szekció minőségcéljait és indikátorait, de a DE EDHT által meghatározottakon túl további célokat és indikátorokat is megjelölhet. A dokumentumokat jóváhagyásra eljuttatja a tudományterületi doktori tanácsnak, jelen esetben tehát a Bölcsészettudományi Doktori Tanácsnak (BDT). Év végén a Szekció Tanácsa – a MICS vezető operatív közreműködésével – összegyűjti és értékeli a minőségcélok teljesülésével és az indikátorokkal kapcsolatos adatokat, majd eljuttatja azokat az BDT-nek. A BDT összesíti a hozzá tartozó doktori iskolák és szekciók adatait, amelyeket elküld a DE EDHT-nek értékelésre.

Működése során az Irodalom- és Kultúratudományok Szekció figyelembe veszi a minőségbiztosítás következő, összegyűjtési szinten érvényesített elveit:

- A szakmai kontroll és minőségközpontúság elve: a doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nemzetközi és hazai tudományos közvélemény ellenőrzését.
- A nyilvánosság elve: a minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai a szakmai és tudományos közvélemény számára széleskörűen nyilvánosak, vagyis a doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nyilvánosságot. Az iskola/szekció honlapja megjeleníti a fokozatszerzés folyamatának minden eseményét (komplex vizsga, munkahelyi vita és nyilvános vita időpontjai). Az DEA-rendszerben elérhetők továbbá a nyilvános vitára leadott értekezések és téziszfüzetek. Az Országos Doktori Tanács honlapján meg van hirdetve a nyilvános viták időpontja; ugyanitt a fokozatot szerzettek értekezései és téziszfüzetei megtalálhatók.
- A tudományetikai követelmények figyelembevételének elve: a minőségbiztosítási rendszer kialakítása és működtetése során érvényesíteni kell a tudományos kutatás és publikálás etikusságára vonatkozó alapelveket. Az esetlegesen felmerülő tudományetikai kérdésekben a szekció a Debreceni Egyetem Etikai Kódexe előírásai alapján jár el. A DE Etikai Kódexének megalkotása során a DE Szenátusa szem előtt tartotta a nemzetközi tudományos közösség etikai normái mellett a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának vonatkozó előírásait is. A szabályzat értelmében a DE-en Etikai Bizottság (EB) működik, amely jogosult a beérkező bejelentések alapján etikai eljárást indítani. A DE Etikai Bizottságába, amelynek a minősített oktatói, kutatói és hallgatói tagjai mellett szavazati jogú doktorandusz képviselője is van, az Irodalom- és Kultúratudományok Szekció is

delegált tagokat: egy oktatót és két hallgatót (egyikük külföldi). Az EB rendszeresen felülvizsgálja a működésére vonatkozó szabályokat, és szükség esetén kezdeményezi azok Szenátus általi módosítását, kiegészítését. Az etikai eljárások megindítására általánosságban véve objektív és szubjektív határidők is vonatkoznak, azonban egyes eljárástípusok, így kiemelten a tudományos élet egyik legsúlyosabb kihágásának minősülő plágiumügyek vizsgálatai, időbeli korlátozás nélkül lefolytathatók. Eljárás indítását kérheti az Egyetem bármely polgára, illetve olyan személyek is, akik az Intézménnyel jogviszonyban nem állnak, azonban valamely vélelmezett etikai kihágás kapcsán érintettségük fennáll. A Szekció ugyanakkor mindent megtesz annak érdekében, hogy olyan környezetet teremtsen, amelyben nem fordulnak elő tudományetikai kihágások, s emellett saját hatáskörben a megfelelő mechanizmusokat is működteti. A doktori iskolában/szekcióban lezajló doktori cselekmények részeként a beadott doktori értekezések plágiumvizsgálata is lezajlik, az elkészülő jelentés alapján az opponensek tesznek javaslatot az eljárás lefolytatására vagy megszakítására. A gyakorlatban a Szekcióban (a korábbi doktori iskolában) nem merült fel etikai kihágás gyanúja, és a plágiumellenőrzés eredménye sem adott okot doktori cselekmény megszakítására, így a szekció (a korábbi doktori iskola) oktatóinak és témavezetőinek tudományetikai tevékenysége eredményesnek tekinthető. A Szekció Angol és Észak-amerikai Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Programjában magyar és angol nyelvű dokumentum magyarázza el a hallgatóknak a tudományetikai vétségek mibenlétét.

- A visszacsatolás elve: az iskola/szekció működésének érintettjei, tehát a doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a doktori iskola/szekció különböző testületeinek tagjai folyamatos visszajelzést kapnak tevékenységük színvonaláról, továbbá lehetőségük van tapasztalataik visszacsatolására.
- A szellemi tulajdon védelmének elve: a doktori képzés teljes összhangban áll az Európai Unió és Magyarország szellemi tulajdon védelmére vonatkozó jogszabályaival.
- Az egyéni felelősség érvényesítésének elve: a doktori képzésben egyértelműen átlátható, hogy kinek mi a feladata és felelősségi köre.
- A folyamatok dokumentálásának elve: a doktori képzéssel és fokozatszerzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról dokumentáció készül, ugyanakkor a Szekció arra törekszik, hogy a minőségirányítási rendszer működtetésében a lehető legkisebb adminisztratív terhet rója a képzésben és a fokozatszerzési eljárásokban részt vevő oktatókra és kutatókra.

Az Irodalom- és Kultúratudományok Szekció saját minőségbiztosítási elvei és rendszerei

A Szekció a DE stratégiai célkitűzéseiből kiindulva fogalmazza meg saját minőségbiztosítási alapelveit. Célja, hogy az Észak-Alföld régió, tágabb értelemben pedig az egész Kárpát-medence északkeleti térségének egyik vezető szellemi műhelye maradjon az irodalom- és kultúratudományok területén. E cél jegyében folytatja határokon átnyúló és nemzetközi viszonylatban is jelentős szerepvállalását mind az oktatás, mind a kutatás területén.

A Szekció létrehozta a saját Minőségbiztosítási Bizottságát, amelynek tagja a Szekció titkára (aki egyben a Szekció MICS-felelőse is), valamint a Szekciót alkotó két program egy-egy oktatója (lehetőleg olyanok, akiknek nincs folyamatban lévő témavezetése, hiszen az elégedettségi kérdőív jelentős része a témavezetők munkáját értékeli). A Szekció minőségcéljait és az indikátorokat évente vagy kétfévente a Szekció vezetője a Szekció minőségbiztosítási bizottságával közösen, a DE Intézményfejlesztési Tervében meghatározott kritériumrendszerrel összhangban határozza meg és terjeszti elő a Szekció Tanácsának

jóváhagyásra. A Szekció működése során érvényesül a PDCA (Plan–Do–Check–Act/Adjust) ciklus elve, vagyis az általunk azonosított problémák megoldását és a működésünket megtervezzük, igyekszünk megvalósítani a tervben rögzített célokat, ellenőrizzük a működés vizsgálatát, és a figyelemmel kísért mutatók alapján szükség szerint korrigáljuk működésünket.

A Szekció minőségbiztosítási politikájának alapja és célja az itt folyó doktori képzés szakmai-tudományos színvonalának, s ekként az itt szerzett fokozatok munkaerőpiaci versenyképességének folyamatos biztosítása, és ha lehet, növelése. A SzT időközönként (2–3 évenként) értékeli az oktatási struktúrát, és meghatározza a fejlesztés főbb területeit és konkrét feladatait. A Szekció képzési programjának kialakításánál figyelembe vesszük a tudományterületek/tudományágak fejlődésének újabb eredményeit, ami megmutatkozik mind a tantárgystruktúrában és az egyes doktori képzési tárgyak tartalmában, mind a témavezetői és minőségellenőrzési (pl. opponensi, szakértői) munkában. Oktatóink publikálnak jelentős hazai és nemzetközi folyóiratokban, így rálátásuk van a tudományáguk fejlődési irányaira. A doktori képzésben megvalósuló tantárgy- és tananyagfejlesztések impulzusokat adnak az alap- és mesterszintű képzés programjainak és tárgyainak fejlesztéséhez is. A Szekció rendszeresen lát vendégül külföldi oktatókat és kutatókat, akikkel a hallgatók is konzultálhatnak. A Szekció emellett ösztönzi és támogatja a doktoranduszok tapasztalatszerzését, részvételét hazai és nemzetközi konferenciákon. Az Iskola mindkét programja – anyagi lehetőségeitől függően – támogatja a doktori hallgatók konferenciaszereplését.

A Szekció tudományos minőségbiztosítási rendszere a hallgatók kutatómunkájával kapcsolatban szigorú és következetesen érvényesített szakmai elveken alapul, a Szekcióba történő felvétel kritériumaitól az elkészült disszertáció nyilvános vitájáig. Ezeket az elveket és kritériumokat a Szekció áttekinthető módon nyilvánosságra hozza online felületein. A Szekcióba történő felvételt a DE doktori szabályzatában előírt követelményekhez kötjük: megköveteljük az egyetem szabályzata szerinti nyelvtudást, a lehetőleg legalább jó minőségű diplomát, illetve más kapcsolódó szakterületen szerzett, mesterszagnak megfelelő diplomát, valamint az átgondolt kutatási programot, mely a rendelkezésre álló idő alatt kivitelezhető, és megfelelő tudományos eredményeket hoz. (Az aktuális félévben a jelentkezés feltételei és a felvétellel kapcsolatos tudnivalók a [Felvételi tájékoztató | Bölcsészettudományi Doktori Tanács](#) címen található meg). Szekciónkban témavezető csak az lehet, aki eleget tesz a DE doktori szabályzatában rögzített feltételeknek. A témavezető köteles a rábízott jelöltek fejlődését elősegíteni, előrehaladását nyomon követni, a doktoranduszok kutató munkáját irányítani, tudományos, kutatási kapcsolataikat előmozdítani. A képzési-kutatási terv elkészítése és ütemezése a doktorandusz és a témavezetője feladata, de tanácsadóként a szekció bármely tagja bevonható.

A képzés során mindvégig nagy szerepet kapnak a hallgató által önállóan írott dolgozatok és tanulmányok; ezek biztosítják, hogy a doktoranduszok írásbeli elemző, értelmező, értékelő és kifejezőkézsége folyamatosan fejlődjön és elérje a PhD-fokozatszerzéskor megkívánt szintet, akárcsak azok a készségek és tudások, amelyeknek köszönhetően képesek bekapcsolódni a szakmai párbeszédbe. A fejezetek írása emellett a disszertáció elkészülését is segíti: a Szekció Angol és Észak-amerikai Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Programjában 2024-től az abszolutórium megszerzését követő mind a négy félévben kötelező a fejezetírás. A Szekció számos módon segíti a hallgatók tudományos szocializációját, a szükséges készségek és tudások elsajátítását: erre szolgálnak a műhelyszemináriumok, az utánpótlásnevelésben élenjáró *Alföld*-stúdió, a diákok által is szerkesztett *Szkholion* folyóirat, a F fiatal Irodalmárok és Kultúrakutatók Szimpóziuma vagy a Tudományos önmenedzselés kurzus.

A doktoranduszoknak félévente írásos beszámolót kell készíteniük előrehaladásukról (a beszámoló sablonja elérhető a Szekció honlapján). A beszámolóban megadott adatokat előzetesen egyeztetniük kell a témavezetővel, aki maga is értékeli a hallgató adott félévben

nyújtott teljesítményét. A kutatási krediteket a beszámoló alapján a témavezető igazolja az elektronikus tanulmányi rendszerben. Minden tanulmányi év végén (a tavaszi félévekben) a szekció és a doktori iskola vezetője a féléves írásos és az éves szóbeli beszámolók alapján hagyja jóvá a doktoranduszok éves munkáját; szükség esetén a Szekció Tanácsa információt kérhet a hallgatói előmenetelről. Az éves beszámolót a doktorandusz és témavezetője készíti el, és a SzT véleményezi.

A Képzési terv és a Szekció Szervezeti és Működési Szabályzata egyaránt rögzíti azokat az ellenőrzési pontokat vagy mérföldköveket és az ezekkel kapcsolatos protokollokat, amelyek a képzés során a kutatás és a készülő értekezés tudományos minőségét hivatottak garantálni. E mérföldkövek és a hozzájuk kapcsolódó protokollok minden elemükben nyilvánosak és transzparenssek. Az első tanév végén ilyen minőségellenőrzési pont a témabemutató, a második tanév végén a komplex vizsga, ezután pedig a fejezetvédek. A témabemutató utáni ellenőrzési pontok legtovább külső szakembereket is bevon a folyamatba. (Az ellenőrző pontok részletes leírását a Szekció Képzési terve tartalmazza.)

A minőségbiztosítás fontos eszköze, hogy a jelölteknek a komplex vizsgáig, illetve a védésig megfelelő számú és minőségű publikációval kell rendelkezniük. A védésre bocsátás feltétele az értekezés témájához kapcsolódó publikációs minimumkövetelmények teljesítése, e követelmények számszerű teljesítése azonban önmagában nem elegendő a védésre bocsátáshoz. A tudományos teljesítményt, főként a publikációk minőségét a Szekció Tanácsa értékeli, és dönt a védésre bocsátásról. (A fokozatszerzéshez szükséges publikációs minimumkövetelményeket a BDT Doktori Szabályzata, valamint az Irodalom- és Kultúratudományok Szekció Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza, illetve a Szekció honlapján külön lap ismerteti a publikációs gyakorlatot: <https://deidi.unideb.hu/az-iksz-publikacios-gyakorlata>.)

Az értekezést a munka végső formába öntése előtt előzetes (munkahelyi) vitára kell bocsátani, amelyen a DE Doktori Szabályzatának és a DE BDT Doktori Szabályzatának megfelelő számú és minősítésű szakember vesz részt. Az előzetes vita előkészítésének része az elkészült disszertációterv szövegegyezőségi vizsgálata is. Az előzetes vitáról jegyzőkönyv készül. Az előzetes vita alapján a hallgató véglegesíti az értekezést, amelynek benyújtása előtt a jelöltnek fel kell töltenie valamennyi publikációját a DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár publikációs adatbázisába; ez alapján a könyvtár elkészíti és hitelesíti a jelölt publikációs listáját, amelyet a jelölt az értekezéssel együtt benyújt a tudományterületi doktori tanácshoz. A fokozatszerzés folyamatát a BDT koordinálja, de az előzetes és a nyilvános vita protokollja, az értekezés kritériumaival és benyújtásával, valamint a tézisfüzettel kapcsolatos tudnivalók linkjei elérhetők a Szekció honlapján.

A minőségbiztosítási folyamat részeként a SzT folyamatosan elemzi képzési rendszerének aktuális helyzetét, és fogadja a doktori képzéssel kapcsolatos visszajelzéseket; ennek köszönhetően naprakész visszacsatolások állnak rendelkezésre a képzés minőségéről. A Szekció élő kapcsolatot ápol számos hazai és külföldi doktori képzőhellyel, emellett a képzésbe bevont külsős, óraadó oktatók is folyamatos visszacsatolással segítik a képzés eredményességének felmérését.

A Szekció folyamatosan monitorozza a doktoranduszoknak a képzésről, a témavezetésről és a Szekció működéséről kialakított véleményét. Tekintettel az ide jelentkező Stipendium Hungaricum-ösztöndíjas hallgatókra, a Szekcióban a doktoranduszok elégedettségének mérésére bővítettük a DE által javasolt kérdőívet. A mérések az EvaSys szoftver segítségével történnek. Az elégedettségi kérdőíveket a Szekció Minőségbiztosítási Bizottságának két oktató tagja értékeli (a MICS-felelős szekciótitkár azért nem vesz részt ebben a folyamatban, mert az elégedettségi kérdőív kérdéseinek jelentős része épp az ő munkáját érinti). A két értékelő a válaszok fényében javaslatokat fogalmaz meg a Szekció vezetőjének; e

javaslatokat és a felmérések egyéb tanulságait a SzT megvitatja, és szükség esetén az oktatókkal és más érintettekkel is egyeztetve helyesbítő intézkedéseket vezet be.

A doktori képzésben a graduális képzések egyes minőségbiztosítási eszközei csak korlátozottan alkalmazhatók; mivel a hallgatói létszám alacsony, a hallgatói értékelés anonimitása nem biztosítható. A nagyobb létszámú kurzusok esetében az oktatók az adott kurzus sajátosságait figyelembe véve bonyolítják le a kurzusértékelést (kiindulópont a 3. melléklet), illetve hallgatóink számos más módon és fórumon nyilváníthatnak véleményt a kurzusokról.

A hallgatók tapasztalataikat és véleményüket a SzT szavazati jogú választott doktorandusz képviselője révén is eljuttathatják a SzT-hoz; a hallgatói képviselő olyan kérdéseket, problémákat is felvethet, amelyekre sem az elégedettségi kérdőívek, sem a hallgatói kurzusértékelések nem kérdeznek rá. A hallgatói képviselőt a doktori hallgatók maguk közül választják, a SzT beavatkozása nélkül.

A Szekció számára fontos minőségbiztosítási visszacsatolást jelent volt hallgatóink véleménye, de a fokozatot szerzett és/vagy a képzést fokozat nélkül abbahagyó hallgatókkal való folyamatos kapcsolattartás meghaladja a Szekció emberi erőforrásait. Ugyanakkor a doktori képzésből annak bármely pontján lemorzsolódó, azt félbehagyó hallgatóktól 2025-től kezdve azt kérjük, hogy töltsék ki a Szekció exit kérdőívét (lásd a 4. mellékletet).

A Szekció a minőségbiztosítás fontos elemének tekinti, hogy a szorosan vett szakmai segítségen túl is igyekezzen minden támogatást megadni a doktori hallgatóknak, fokozott figyelmet fordítva a hallgatók jóllétére, mentálhigiénés igényeire is. A Szekció minden eszközzel fellép az intolerancia és a diszkrimináció minden változata ellen, ahogyan ez a Szekció elégedettségi kérdőívéből is kitűnik. A Szekció programjaiban évek óta működnek olyan jó gyakorlatok, amelyek a hallgatói jóllétet szolgálják, például az Angol- és Észak-amerikai Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Program mentálhigiénés eseménysorozata.

1. melléklet

MKKR (Magyar Képzési Keretrendszer
8. szint (PhD))

Tudások

Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.

Alkotó módon megérti az adott szak, illetve tanulmányi terület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.

Rendelkezik adott tudomány/szakterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.

Képességek

Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.

Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és problémamegoldási módszereit.

Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.

Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani.

Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.

Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére.

Attitűdök

Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá az emberi önteremtés folyamatához.

Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a szakterület jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.

Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.

Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.

Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a terület szakembereivel.

Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

2. melléklet

A hallgatói kurzusértékeléshez az Irodalom- és Kultúratudományok Szekció az alábbi kérdőívet használja

1. Értékelje az oktató(k) felkészültségét! How well-prepared is(are) the instructor(s)?
2. Mennyire voltak követhetők és világosak az oktató magyarázatai, vizuális segédanyagai stb? How much did the instructor(s) help the process of learning by providing clear explanations, useful visual aids, handouts, etc.?
3. Tükrözte-e a sillabusz a kurzus anyagát? Did the course material match what was announced in the syllabus?
4. Objektív és fair volt-e a számonkérés és értékelés? Was the evaluation objective and fair?
5. Mennyire ítéli hasznosnak a kurzust a saját tudományos előmenetele szempontjából? To what extent was the course useful for your general academic progress?
6. Mennyire ítéli hasznosnak a kurzust a saját kutatási projektje és a készülő disszertáció szempontjából? To what extent was the course relevant for your research topic and the dissertation in progress?
7. Mit tehetne az oktató, hogy a kurzus még hasznosabb legyen a hallgatók kutatása szempontjából? What could the instructor do to make the course more useful for the particular research topics of students?
8. Bármilyen további szöveges visszajelzés és értékelés. For any further feedback, please use the space below.

3. melléklet

Exit-kérdőív – DE IKNyDI Irodalom- és Kultúratudományok Szekció

Miért kezdett el először azon gondolkodni, hogy fokozatszerzés nélkül hagyja abba a doktori képzést? (többet is választhat) / What made you first consider the possibility of terminating the doctoral training without completing your dissertation? (you may tick more than one category)

anyagi okok miatt / financial reasons

nem kaptam elegendő támogatást / I was not given sufficient support

konfliktusaim voltak az oktatókkal / conflicts with my instructors

nem voltam elégedett a doktori iskola/szekció működésével / dissatisfaction with the running of the doctoral school

nem voltam elégedett a témavezetőm munkájával / dissatisfaction with my supervisor

nem haladtam megfelelően a munkámmal / I wasn't making sufficient progress

rájöttem, hogy az akadémiai világ nem nekem való / I realized that the academic world is not for me

nem éreztem, hogy megfelelően értékelnek / I felt that my work wasn't appreciated

személyes/családi/egészségügyi okok miatt / personal/family/health reasons

Más / Other:

Mi volt a legfontosabb, döntő ok, ami miatt úgy döntött, hogy elmegy? / What was the most important impulse behind your decision to depart?

Mit tehetett volna a doktori iskola, hogy maradásra bírja? / Was there anything the doctoral school could have done to make you stay?

Mi volt a munkája legjobb része? / Which aspects of your doctoral studies did you like best?

Mi volt itteni tevékenységének legrosszabb része? / What were the least agreeable aspects of your experiences in the doctoral school?

Hogyan értékelné a doktori iskola oktatóinak és adminisztrátorainak munkáját? / How would you assess the work of the instructors and administrators of the doctoral school/programme?

Nagyon rossz / Very poor

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Nagyon jó / Excellent

Hogyan értékelné témavezetőjének munkáját? / How would you rate the work of your supervisor?

Nagyon rossz / Poor

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Nagyon jó / Excellent

Összességében mennyire érezte jól magát, amíg itt dolgozott? / Rate the extent of your general wellbeing during the time of your doctoral studies?

Nagyon rosszul / I felt really bad

- 1
- 2
- 3

4
5

Nagyon jól / I enjoyed it very much

Milyen volt az oktatókhoz való viszonya? / How would you describe your relationship with your instructors?

Nagyon rossz / Very bad

1
2
3
4
5

Nagyon jó / Very good

Mennyire érzi versenyképesnek a doktori ösztöndíjat jelenlegi állásához képest? / Rate the competitiveness of your doctoral stipend in relation to your current job?

Egyáltalán nem / It is not competitive at all

1
2
3
4
5

Teljes mértékben / It is fully competitive

Mennyire érezte, hogy itt végzett munkájához megkapta a szükséges támogatást?

Rate your satisfaction with the academic/personal support you received during your doctoral studies.

Egyáltalán nem / I received no support

1
2
3
4
5

Teljes mértékben / I was given all possible support

Adott helyzetben újrakezdené-e doktori tanulmányait? / If circumstances change, would you consider resuming your doctoral research?

Ha igen, minek kellene változnia ehhez? / If yes, what do you think should change for you to rejoin the doctoral school/programme?

Vannak esetleg javaslatai arra vonatkozóan, hogy min kellene változtatni a doktori iskolában és programban annak érdekében, hogy mások ne hagyják félbe tanulmányaikat? / Do you have any suggestions as to what should change so that other students do not abandon their postgraduate studies?

Debreceni Egyetem
Irodalom-, Kultúra- és Nyelvtudományok Doktori Iskola
Nyelvtudományok Szekció
Minőségbiztosítási terv

Tartalom

A Szekció küldetése – 15.

A minőségbiztosítás intézményi feltételei és mechanizmusai – 15.

1. Egyetemi keretrendszerek – 15.

2. Doktori iskolák és szekciók – 15–17.

A Nyelvtudományi Szekció saját minőségbiztosítási elvei és rendszerei 17–19.

Mellékletek

A Nyelvtudományok Szekció küldetése

A Nyelvtudományok Szekció küldetése az, hogy a nyelvtudomány területén magas szintű, nemzetközileg is versenyképes kutatóképzést biztosítson; a nyelvtudomány iránt érdeklődő hallgatókat felkészítse önálló tudományos kutatómunka végzésére, és sokoldalú képzési programot, szakmai segítséget kínáljon nekik.

A fokozatot szerzett doktorok a képzés eredményeként alkalmassá válnak önálló kutatások folytatására, tudományos karrier építésére, oktatási feladatok ellátására, innovatív gondolkodásra, vezetői funkciók betöltésére. A Szekció ekként – a nemzetközi színvonalú kutatás humán feltételeinek megteremtése, a tehetséggondozás, az ágazatokon és térségeken átnyúló innováció ösztönzése révén – hozzájárul nemcsak az Észak-Alföldi régió, de a határon túli magyar lakta területek fejlődéséhez.

A Nyelvtudományok Szekció programjai és alprogramjai lefedik a klasszikus nyelvtudományi területeket (magyar és finnugor nyelvek, általános nyelvészet, modern filológiák), valamint az interdiszciplináris irányokat is (pl. számítógépes nyelvészet, fordítástudomány, pragmatika, nyelvtechnológia). A programok nemzetközi elismertségét jelzi a külföldi hallgatók jelenléte, valamint a publikációs tevékenység nemzetközi beágyazottsága. A szekció egyedisége a kutatási témák sokszínűségében, az interdiszciplináris szemléletben és a kutatásorientált képzésben rejlik.

A Nyelvtudományok Szekció jövőképében a nemzetközi beágyazottság további növelése, a hallgatói publikációs teljesítmény erősítése, valamint az interdiszciplinaritás és a digitalizáció lehetőségeinek minél teljesebb kihasználása szerepel. A cél az, hogy a doktori iskola és a két szekciója – az eddigiekhez hasonlóan – az adott tudományterületek vonatkozásában a régió vezető doktori műhelye legyen.

A minőségbiztosítás intézményi feltételei és mechanizmusai

1. *Egyetemi keretrendszerek.* A Debreceni Egyetem (DE) minőségbiztosítási rendszere szervezeti önértékelésen alapul, amely a minőségbiztosítási rendszer kialakításakor és működtetése közben a következőket veszi figyelembe: a mindenkor érvényes Nemzeti Felsőoktatási Törvény előírásait; MAB Testülete 2019/6/VIII/1.sz. határozatával elfogadott szempontrendszert; a minőségbiztosítási rendszerre vonatkozó nemzetközi ajánlásokat, különös tekintettel a felsőoktatás minőségbiztosításának európai sztenderdjére, a 2015-ben elfogadott bergeni dokumentumra: „Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area” (ESG). Az Egyetem vezetése elkötelezett a minőségbiztosítási rendszer működtetése és fejlesztése mellett, és aktív szerepet vállal mindkettőben; a cél annak biztosítása, hogy az Egyetem magas színvonalú és továbbfejleszthető, a hazai és nemzetközi munkaerőpiacon hasznosítható ismereteket közvetítsen hallgatói részére. Az Egyetem minőségbiztosítási rendszere – az Alapító Okiratban meghatározott feladatok figyelembevételével – az Egyetem egészére kiterjedő tudatos és szervezett tevékenység, amely a minőségpolitikában kinyilvánított célok megvalósítását szolgálja, és amelynek középpontjában a közvetlen és közvetett partnerek igényeinek kielégítése áll, különös tekintettel a hallgatók teljes körére (függetlenül, hogy milyen finanszírozási és képzési formában tanulnak), a munkaadókra, a kutatások és egyéb szolgáltatások megrendelőire, a nemzetközi és hazai szakmai és tudományos közösségekre. A minőségbiztosítási rendszer dokumentációs rendszerét a minőségbiztosítási rektori biztos készíti el, melyet a Szenátus Minőségfejlesztési Bizottsága véleményez, és a Szenátus fogad el. Az egyetemi minőségbiztosítási rektori biztos (Prof. Dr. Szűcs Edit tölti be a tisztséget) feladata és kötelessége a doktori iskolák minőségbiztosítási rendszerének fejlesztése, illetve annak biztosítása, hogy a rendszerük a MAB útmutatónak megfelelően működjön.

2. *Doktori iskolák és szekciók.* A doktori iskolák és szekciók a Debreceni Egyetemen egységes minőségbiztosítási rendszert működtetnek, összhangban az e minőségbiztosítási rendszer által figyelembe vett alapelvekkel. A minőségbiztosítási rendszer működésének felügyelete az iskola/szekció vezetőjének kötelessége. A szekció minőségügyi vezetőjét (MICS vezető) a Szekció

Tanácsa (SzT) választja, és a szekció vezetője bízza meg. A szekció minőségbiztosítási rendszerének operatív működtetése a szekció MICS vezetőinek feladata. Valamennyi doktori iskola és szekció elküldi minőségbiztosítási rendszerének leírását az intézmény minőségbiztosítási rektori biztosához, akivel konzultálnak. A DE Minőségfejlesztési Bizottsága időről időre – évente legalább egyszer – meghívja a doktori iskolák és szekciók MICS vezetőit, hogy az ún. kibővített Minőségfejlesztési Bizottság ülésén áttekinthessék a legjobb gyakorlatokat, és ezek alapján fejleszthessék a doktori iskolák és szekciók minőségbiztosítási rendszerét. A minőségbiztosítási dokumentumokat a szekció MICS vezetője készíti elő, a szekció vezetője véleményezi, és a SzT hagyja jóvá. A doktori iskoláknak és szekcióknak minőségbiztosítási rendszerük fejlesztésekor figyelembe kell venniük az érdekelt felek véleményét, ezért minden iskola és szekció rendszeresen elvégzi a doktoranduszok elégedettségének mérését, valamint az oktatók hallgatók általi véleményezését. Ennek lebonyolításához a DE mintakérdőívet biztosít, amelyet a szekció az EvaSys szoftver támogatásával és a minőségbiztosítási rektori biztos, valamint munkatársa segítségével használhat.

A DE EDHT meghatározza a doktori iskolák minőségbiztosítási rendszereinek működtetésével kapcsolatos szempontjait, minden év első ülésén meghatározza a minőségcélokat, és minden év utolsó ülésén értékeli a doktori iskolák és szekciók eredményeit. A DE EDHT az általa meghatározott minőségcélokat és kötelező indikátorokat eljuttatja a doktori iskoláknak és szekcióknak. A SzT ezek figyelembe vételével meghatározza a Szekció minőségcéljait és indikátorait, de a DE EDHT által meghatározottakon túl további célokat és indikátorokat is megjelölhet. A dokumentumokat jóváhagyásra eljuttatja a Tudományterületi Doktori Tanács számára. Év végén a Szekció Tanácsa – a MICS vezető operatív közreműködésével – összegyűjti és értékeli a minőségcélok teljesülését és az indikátorok adatait, majd megküldi azokat az MTDT számára. Az MTDT összesíti a hozzá tartozó doktori iskolák és szekciók adatait, és áttekinthető formában megküldi az adatokat a DE EDHT év végi utolsó ülésére értékelésre.

A Nyelvtudományok Szekció működése során figyelembe veszi a minőségbiztosítás következő, összegytemi szinten érvényesített elveit:

- A szakmai kontroll és minőségközpontúság elve: a doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nemzetközi és hazai tudományos közvélemény ellenőrzését.
- A nyilvánosság elve: a minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai a szakmai és tudományos közvélemény számára széleskörűen nyilvánosak, vagyis a doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nyilvánosságot (a nyilvános vita előtt az opponensi vélemények felkerülnek a DI honlapjára).
- A fokozatszerzés folyamatának minden eseménye megjelenik az iskola/szekció honlapján (komplex vizsga, munkahelyi vita és nyilvános vita időpontjai). Az iskola/szekció honlapján elérhetők továbbá a nyilvános vitára leadott értekezések és téziszfüzetek. Az Országos Doktori Tanács honlapján meg van hirdetve a nyilvános viták időpontja; megtalálhatók itt a fokozatot szerzettek értekezései és téziszfüzetei.
- A tudományetikai követelmények figyelembevételének elve: a minőségbiztosítási rendszer kialakítása és működtetése során érvényesíteni kell a MTA Tudományetikai Bizottságának vonatkozó állásfoglalásait. Az esetlegesen felmerülő tudományetikai kérdésekben a szekció a Debreceni Egyetem Etikai Kódexének előírásai alapján jár el. A DE részletes Etikai Szabályzattal rendelkezik, amelynek megalkotása során a DE Szenátusa szem előtt tartotta a nemzetközi tudományos közösség etikai normái mellett az MTA vonatkozó előírásait is. A szabályzat értelmében a DE-en Etikai Bizottság (EB) működik, amely jogosult a beérkező bejelentések alapján etikai eljárást indítani. A testületnek – a minősített oktatói, kutatói és hallgatói tagok mellett – szavazati jogú doktorandusz képviselője is van. Az EB rendszeresen felülvizsgálja a működésére vonatkozó szabályokat, és szükség esetén kezdeményezi azok Szenátus általi módosítását, kiegészítését. Az etikai eljárások megindítására vonatkozóan általánosságban véve objektív és szubjektív határidők is vonatkoznak, azonban egyes eljárástípusok – így kiemelten a tudományos élet egyik legsúlyosabb kihágásának minősülő

plágiumügyek vizsgálatai – időbeli korlátozás nélkül lefolytathatóak. Eljárás indítását kérheti az Egyetem bármely polgára, illetve olyan személyek is, akik az Intézménnyel jogviszonyban nem állnak, azonban valamely vélelmezett etikai kihágás kapcsán érintettségük fennáll. Az Intézmény ugyanakkor mindent megtesz annak érdekében, hogy a tudományetikai kihágások elkövetését megakadályozza. Ennek megfelelően a doktori iskolában/szekcióban lezajló doktori cselekmények részeként a beadott doktori értekezések plágiumvizsgálata is lezajlik, az elkészülő jelentés alapján az opponensek tesznek javaslatot az eljárás lefolytatására vagy megszakítására. A gyakorlatban a Szekcióban (a korábbi doktori iskolában) nem merült fel etikai kihágás gyanúja, és a plágiumellenőrzés eredménye sem adott okot doktori cselekmény megszakítására, így a szekció (a korábbi doktori iskola) oktatóinak és témavezetőinek tudományetikai tevékenysége eredményesnek tekinthető.

- A visszacsatolás elve: az iskola/szekció működésének érintettjei, tehát a doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a doktori iskola/szekció különböző testületeinek tagjai folyamatos visszajelzést kapnak tevékenységük színvonaláról, továbbá lehetőségük van tapasztalataik visszacsatolására.
- A szellemi tulajdon védelmének elve: a doktori képzés teljes összhangban áll az Európai Unió és Magyarország szellemi tulajdon védelmére vonatkozó jogszabályaival.
- Az egyéni felelősség érvényesítésének elve: a doktori képzésben egyértelműen átlátható, hogy kinek mi a feladata és felelősségi köre.
- A folyamatok dokumentálásának elve: a doktori képzéssel és fokozatszerzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról dokumentáció készül, ugyanakkor a Szekció arra törekszik, hogy a minőségirányítási rendszer működtetésében a lehető legkisebb adminisztratív terhet rója a képzésben és a fokozatszerzési eljárásokban részt vevő oktatókra és kutatókra.

A Nyelvtudományok Szekció saját minőségbiztosítási elvei és rendszerei

A Szekció a DE stratégiai célkitűzéseiből kiindulva fogalmazza meg saját minőségbiztosítási alapelveit és jövőképét. Célja, hogy továbbra is az Észak-alföldi régió, tágabb értelemben pedig az egész Kárpát-medence északkeleti térségének egyik vezető szellemi műhelye maradjon a nyelvtudományok területén. Ennek keretében folytatja határokon átnyúló és nemzetközi viszonylatban is jelentős szerepvállalását mind az oktatás, mind a kutatás területén.

A Szekció létrehozta a saját Minőségbiztosítási Bizottságát, amelynek tagja a Szekció titkára, a Szekció minőségbiztosítási felelőse (aki jelenleg Dr. Rácz Anita), valamint a Szekciót alkotó két program egy-egy oktatója (lehetőleg olyanok, akiknek nincs folyamatban lévő témavezetése). A Szekció minőségcéljait és az indikátorokat évente vagy kétfévente a Szekció vezetője a Szekció minőségbiztosítási bizottságával közösen, a DE Intézményfejlesztési Tervében meghatározott kritériumrendszerrel összhangban határozza meg, és terjeszti elő a Szekció Tanácsának jóváhagyásra. A Szekció működése során érvényesül a PDCA ciklus elve, vagyis tervezzük a működést, megvalósítjuk a tervben rögzített célokat, ellenőrizzük a működés vizsgálatát, és a figyelemmel kísért mutatók alapján szükség szerint korrigáljuk működésünket.

A Szekció minőségbiztosítási politikájának alapja és célja az itt folyó doktori képzés szakmai-tudományos színvonalának s ekként az itt szerzett fokozatok munkaerőpiaci versenyképességének folyamatos biztosítása, és ha lehet, növelése. A SzT időközönként (2–3 évenként) értékeli az oktatási struktúrát, és meghatározza a fejlesztés főbb területeit és konkrét feladatait. Az új kutatási eredmények beépítése az oktatásba mind az egyes tantárgyak szintjén, mind a témavezetői és minőségellenőrzési (pl. opponensi, szakértői) munkában érvényesül. Oktatóink publikálnak jelentős hazai és nemzetközi folyóiratokban, így rálátásuk van a tudományterületük fejlődési irányaira. A doktori képzésben megvalósuló tantárgy- és tananyagfejlesztések impulzusokat adnak az alap- és mesterszintű képzés programjainak és tárgyainak fejlesztéséhez is. A Szekció rendszeresen lát vendégül külföldi oktatókat és kutatókat, akik előadássorozatok keretében segítik a doktori hallgatók

fejlődését. A Szekció emellett ösztönzi és támogatja a doktoranduszok hazai és külföldi tapasztalatszerzését, részvételét hazai és nemzetközi konferenciákon.

A Szekció szakmai-tudományos minőségbiztosítási rendszere a hallgatók kutatómunkájával kapcsolatban szigorú és következetesen betartott szakmai elveket érvényesít, a Szekcióba történő felvétel kritériumaitól az elkészült disszertáció nyilvános vitájáig. Ezeket az elveket és kritériumokat a Szekció a hallgatók számára érhető módon nyilvánosságra hozza online felületein. A Szekcióba történő felvételt a DE doktori szabályzatában előírt követelményekhez kötjük, amelyek biztosítják a felvett doktoranduszok minőségi munkáját. Megköveteljük az egyetem szabályzata szerinti nyelvtudást, a legalább jó minőségű diplomát, valamint az átgondolt kutatási programot, mely a rendelkezésre álló idő alatt kivitelezhető, és megfelelő tudományos eredményeket hoz. (Az aktuális félévben a jelentkezés feltételei és a felvétellel kapcsolatos tudnivalók a <https://btkphd.unideb.hu/felveteli-tajekoztato> címen található meg.) Szekciónkban témavezető csak az lehet, aki a doktori.hu rendszerben témavezetőként van megjelölve. A témavezetőket a Doktori Tanács hagyja jóvá. A témavezető köteles a rábízott jelöltek fejlődését elősegíteni, előrehaladását nyomon követni, a doktoranduszok kutató munkáját irányítani, tudományos, kutatási kapcsolataikat előmozdítani. A képzési-kutatási terv elkészítése és ütemezése a doktorandusz és a témavezető közös feladata, de tanácsadóként a Szekció bármely tagja bevonható.

A képzés során mindvégig nagy szerepet kapnak az önállóan elkészítendő dolgozatok és tanulmányok; ezek biztosítják, hogy a doktoranduszok írásbeli elemző, értelmező, értékelő és kifejezőkészsége folyamatosan fejlődjön és elérje a fokozatszerzéskor megkívánt szintet, akárcsak azok a készségek, amelyek révén a doktorhallgatók képesek bekapcsolódni a szakirodalommal folytatott szakmai párbeszédbe. A fejezetek írása mellett a disszertáció elkészülését is segíti: a Szekció alprogramjaiban az abszolutórium megszerzését követő félévekben hangsúlyozott szerepet kap a hallgatók vállalt feladatai között a fejezetírás.

A doktoranduszoknak félévente írásos beszámolót kell készíteniük előrehaladásukról (a féléves beszámoló sablonját lásd itt: <https://denydi.unideb.hu/feleves-beszamolo>). A beszámolóban megadott adatokat előzetesen egyeztetniük kell a témavezetővel, aki maga is értékeli a hallgató adott félévben nyújtott teljesítményét. A kutatási krediteket a beszámoló alapján a téma-vezető igazolja az elektronikus tanulmányi rendszerben (Neptun). Minden tanulmányi év végén (a tavaszi félévekben) a szekció és a doktori iskola vezetője a félévi és évvégi beszámoló alapján hagyja jóvá a doktoranduszok éves beszámolóját. Szükség esetén a Szekció Tanácsa információt kérhet a hallgatói előmenetelről. A beszámolót a doktorandusz és témavezetője készíti el, és a SzT véleményezi.

A képzési terv és a Szekció Szervezeti és Működési Szabályzata egyaránt rögzíti azokat az ellenőrzési pontokat és az ezekkel kapcsolatos protokollokat, amelyek a képzés során a kutatás és a készülő értekezés tudományos minőségét hivatottak garantálni. E pontok és a hozzájuk kapcsolódó protokollok minden elemükben nyilvánosak és transzparenssek. A második tanév végén első tanév végén ilyen minőségellenőrzési pont a komplex vizsga, a harmadik tanév végén pedig a témabemutató előadás. (Az ellenőrző pontok részletes leírását, protokollját a Szekció Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza; <https://denydi.unideb.hu/nyelvtudomanyok-szekcio-szabalyzat>)

A minőségbiztosítás fontos eszköze, hogy a jelölteknek a komplex vizsgáig, illetve a védésig megfelelő számú és minőségű publikációval kell rendelkezniük. A védésre bocsátás feltétele a publikációs minimumkövetelmények teljesítése az értekezés témájához kapcsolódóan, e követelmények számszerű teljesítése azonban önmagában nem elegendő a védésre bocsátáshoz. A tudományos teljesítményt, főként a publikációk minőségét – a témavezető véleményét is kikérve – a Szekció Tanácsa értékeli, és dönt a védésre bocsátásról. (A fokozatszerzéshez szükséges publikációs minimumkövetelményeket a Nyelvtudományok Szekció Képzési terve/Működési Szabályzata tartalmazza. <https://denydi.unideb.hu/kepzesi-terv> ; <https://denydi.unideb.hu/nyelvtudomanyok-szekcio-szabalyzat>)

Az értekezést a munka végső formába öntése előtt előzetes (munkahelyi) vitára kell bocsátani, amelyen a Szekció legalább egy törzstagjának, valamint egy külső és egy belső referensnek jelen kell lennie. Az előzetes vita előkészítésének része az elkészült disszertáció szövegegyezőségi vizsgálata

is. Az előzetes vitáról jegyzőkönyv készül. Az előzetes vitán elhangzottak alapján a hallgató véglegesíti az értekezést, amelynek benyújtása előtt a jelöltnek fel kell töltenie valamennyi publikációját a DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár publikációs adatbázisába; ez alapján a könyvtár elkészíti a jelölt publikációs listáját, amelyet a Szekció titkára hagy jóvá. Ezt követően a könyvtár hitelesíti a jelölt publikációs listáját, amit a jelölt az értekezéssel együtt benyújt a tudományterületi doktori tanácshoz. A SzT minden jelölt esetében egyedileg mérlegeli a publikációk minőségét. A munkahelyi és a nyilvános vita protokollját, az értekezés kritériumaival és benyújtásával, valamint a téziszfüzettel kapcsolatos tudnivalókat lásd itt: <https://denydi.unideb.hu/fokozatszerzes>

A SzT folyamatosan elemzi képzési rendszerének aktuális helyzetét; e monitoringtevékenységnek köszönhetően naprakész visszacsatolások állnak rendelkezésre a képzés minőségéről. A SzT rendszeresen fogadja a doktori képzéssel kapcsolatos visszajelzéseket. A Szekció élő kapcsolatot ápol számos hazai és külföldi doktori képzőhellyel, emellett a képzésbe bevont külső, óraadó oktatók is folyamatos visszacsatolással segítik a képzés eredményességének felmérését. A Szekció képzési programjának kialakításánál figyelembe vesszük a tudományterületek fejlődésének újabb eredményeit, ami megmutatkozik a tantárgystruktúrában és az egyes doktori képzési tárgyak tartalmában egyaránt.

A Szekció folyamatosan monitorozza a doktoranduszoknak a képzésről, a témavezetésről és az iskola működéséről kialakított véleményét. Tekintettel az ide jelentkező Stipendium Hungaricum-ösztöndíjas hallgatókra, a Szekcióban a doktoranduszok elégedettségének mérésére bővítettük a DE által javasolt kérdőívet (lásd a 1. mellékletet). A mérések az EvaSys szoftver segítségével történnek. Az elégedettségi kérdőíveket a Szekció Minőségbiztosítási Bizottságának minőségbiztosítási felelőse és két oktató tagja értékeli (a szekció titkára azért nem vesz részt ebben a folyamatban, mert a kérdőív egy jelentős része az ő munkáját értékeli). Az értékelők a kérdőívek válaszainak fényében javaslatokat fogalmaznak meg a Szekció vezetőjének; e javaslatokat és a felmérések egyéb tanulságait a SzT megvitatja, és szükség esetén az oktatókkal is egyeztetve helyesbítő intézkedéseket vezet be.

A doktori képzésben a graduális képzések minőségbiztosítási eszközei – az anonimitás biztosítása érdekében – csak korlátozottan valósíthatók meg; mivel a hallgatói létszám alacsony, miközben gyakran több oktató közösen oktat egy-egy kurzust, a kurzusok hallgatói értékelését nem tudjuk elvégezni. Hallgatóink számos más módon és fórumon mondhatják el véleményüket a kurzusokról.

A SzT a szavazati jogú doktorandusz képviselő segítségével folyamatos kapcsolatban áll a doktori hallgatókkal; a hallgatói képviselő olyan kérdéseket, problémákat is felvet, amelyekre sem az elégedettségi kérdőívek, sem a hallgatói kurzusértékelések nem kérdeznek rá. A hallgatói képviselő minden tanévben más-más doktori alprogramból kerül ki.

A Szekció számára fontos minőségbiztosítási visszacsatolást jelent volt hallgatóink véleménye, noha a fokozatot szerzett és/vagy a képzést fokozat nélkül abbahagyó hallgatókkal való kapcsolattartás meghaladja a Szekció emberi erőforrásait, és elsősorban azoknak a volt doktorhallgatóknak a nyomon követése valósítható meg, akik a felsőoktatásban vagy tudományos kutatói pályán helyezkedtek el. Ugyanakkor a doktori képzésből annak bármely pontján lemorzsolódó, azt félbehagyó hallgatóktól 2025-től kezdve azt kérjük, hogy töltsék ki a Szekció exit kérdőívét (lásd a 3. mellékletet)

A Szekció az oktatók, munkatársak elégedettségének mérésére is kidolgozott egy kérdőívet (ezt a 2. melléklet tartalmazza), mert a tőlük származó visszajelzések is nagy mértékben segíthetik a Szekció eredményes működését.

A Szekció a minőségbiztosítás fontos elemének tekinti, hogy a szorosan vett szakmai segítségen túl is igyekezzen minden támogatást megadni a doktori hallgatóknak, fokozott figyelmet fordítva a hallgatók jóllétére, mentálhigiénés igényeire is. A Szekció minden eszközzel fellép az intolerancia és a diszkrimináció minden változata ellen, ahogyan ez a Szekció elégedettségi kérdőívéből is kitűnik. A Szekció programjaiban évek óta működnek olyan jó gyakorlatok, amelyek a hallgatói jóllétet szolgálják.

Mellékletek

1. A hallgatói elégedettség méréséhez a Nyelvtudományok Szekció az alábbi kérdőívet használja
<https://evasys.unideb.hu/evasys/online.php?p=R282V> (magyar nyelvű)
<https://evasys.unideb.hu/evasys/online.php?p=QQDQZ> (angol nyelvű)
2. Az oktatói-mukatársi elégedettség méréséhez a Nyelvtudományok Szekció az alábbi kérdőívet használja
<https://evasys.unideb.hu/evasys/online.php?p=8YCW8>
3. [A Nyelvtudományok Szekció exit kérdőíve](#)